

Mikael Agricola on tullut kuluneen juhluvuoden aikana tutuksi lähes kaikille suomalaisille. Kiitos siitä kuuluu lukuisille tilaisuuksille keskiaikaisista messuista asiantuntijaluentoihin, joista on kootusti tiedotettu juhluvuoden työryhmän ylläpitämässä Internet-sivustossa (<http://www.utu.fi/agricola2007>). — Opetushallituksella oli kouluja varten oma sivustonsa kilpailuineen. Myös Yle on pitänyt Agricola-teemaa jatkuvasti ruudussa: muun muassa Sanakirja-sarja on luonut kytköstä kirjakielen perustajahahmosta nykysuomeen. Loppuvuodesta Yle järjesti myös yhdessä Kotuksen kanssa kieltä ja mediaa käsittelevän seminaarin, jossa pohdittiin suomen kielen asemaa suhteessa tämän päivän median valtakieleen englantiin. Paras kansanvalistaja taisi kuitenkin olla Aku Ankka, kun se julkaisi Mikael Agricolan päivän aikoihin yhden tarinansa vanhalla kirjasuomella.

Vuoden muusta juhla kirjallisuudesta on ehtinyt tässä numerossa puntariin Simo Heinisen Agricola-elämäkerta sekä Kaisa Häkkisen johtaman hankkeen toimittama Abckirian kriittinen editio. Kun hankkeen morfosyntaktisesti koodattu Agricolan teosten tietokanta tulee aikanaan julkiseen käyttöön Kotuksen ja Lauseopin arkiston tuella, siitä voi odottaa keskeistä apuneuvoa kirjasuomen kehityksen tutkijoille. Kotushan helpotti aineistojen saatavuutta merkittävästi jo vuosi sitten avatessaan Internetissä avoimeen julkiseen käyttöön aineistopalvelu Kainon (<http://kaino.kotus.fi>). Juhluvuoden aikana on myös saatu opetuskäyttöön Pirkko Forsman Svenssonin toteuttama vanhan kirjasuomen aineistojen kokoelma selityksineen ja harjoituksineen (<http://www.helsinki.fi/hum/skl/vvks/>). Kirjasuomen tutkimusperinnettä kehittää erityisesti Turussa kokoontuva Vanhan suomen seminaari. Juhluvuoden kunniaksi myös Kotus järjesti Agricola-aiheisiin keskittyneet Vanhan kirjakielen päivät; selostus seminaarin annista edustaa tässä numerossa vuoden runsasta esitelmäsatoa.

Tämä Mikael Agricolan juhluvuodelle omistettu Virittäjän teemanumero esittelee käynnissä olevaa kirjasuomen tutkimusta. Kaisa Häkkinen on artikkelissaan *mursun* ja *norsun* jäljillä; samalla hänen tutkimuksensa osoittaa kielentutkimuksen ja kulttuurihistorian yhteyksiä. Hankkeessaan Häkkinen kasvattaa uutta tutkijapolvea kirjasuomen sarkaa kyntämään: Heidi Merimaan aihepiiri kuuluu kirjasuomen syntaksin tutkimukseen, Tanja Vaittisen sananmuodostukseen, ja Kirsi-Maria Nummila tuo katsauksessaan mukaan johto-opin tarkasteluun myös sukunimien eriytymisen. Nobufumi Inaba pohtii vanhan kirjasuomen aineistojen laatua tutkijan metodisten kysymysten kannalta. Agricola-tutkimuksen konkari Silva Kiuru esittelee Agricolan nykysuomesta poikkeavaa translatiivin käyttöä ja sen syitä. Kielentutkijalle vanha kirjasuomi tarjoaa Agricolasta alkaen aineistoja, joiden kautta avautuu tutkimustaan odottavia näkökulmia esimerkiksi kieliopillistumistutkimuksen toistaiseksi paljolti sivuuttamiin kysymyksiin, kuten käännöslaina- ja murrevaikutteiden osuuteen kirja- ja yleiskielen kehityksessä.

TIINA ONIKKI-RANTAJÄÄSKÖ
SALLA KURHILA